

تاریخ: ۲۰۲۴/۰۱/۱۶

بخش: تجارت داخلی و خارجی

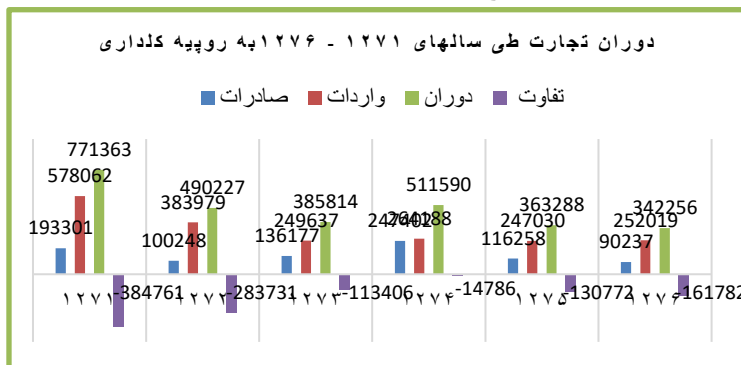

نویسنده: سید عظیم حسینی

دوران تجارت افغانستان طی سالهای ۱۲۷۱-۱۲۷۶

قسمت - دوم

ارقام و احصائیه از تجارت خارجی افغانستان درین دوره حاکی از آنست که دوران تجارت در سال ۱۲۷۱ مبلغ ۷۷۱/۳۶ هزار روپیه کلداری میشد، در حالیکه این رقم در سال ۱۲۷۶ بالغ بر ۳۲۴/۲۵ هزار روپیه کلداری گردیده است. این مقایسه مبین آفت بیش از پنجاه درصد میزان دوران تجارت بوده است که از جمله صادرات در سال ۱۲۷۶ به ۹۰ هزار روپیه کلداری و واردات به ۲۵۲ هزار روپیه کلداری میرسید، که در مقایسه با سال ۱۲۷۱، در صادرات تقلیل ۵۳/۴ فیصد و در واردات کاهش بیشتر از ۵۰ درصد دیده میشود. واردات سال ۱۲۷۱ حدود ۳ مرتبه بیشتر از صادرات به ثبت رسیده، اما واردات سال ۱۲۷۶ حدود ۲/۷۹ مرتبه بیشتر از صادرات بوده است. ارقام نشان دهنده آنست که در مجموع، دوران تجارت در این دوره سیر متموج داشته است که ممکن است ناشی از

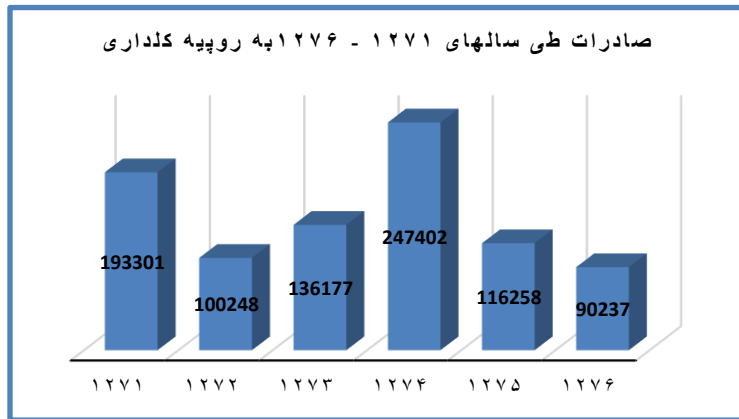

چالشهای سیاسی-امنیتی ویا -* -امین ، پوهنمل حمیدالله، نظری به تجارت خارجی افغانستان سال ۱۳۵۰ کمی حاصلات بوده باشد زیرا درین دوره یگانه سکتور مهم و عمده تامین صادرات سکتور زراعت و مالداری بوده است.

منبع: سالنامه افغانستان

بیلبانس تجارت که متناسب با واردات و صادرات شکل گرفته، در حالیکه آفت و خیزهای را به عقب گذاشته در طول این دوره منفی بوده است. صادرات در سال ۱۲۷۱ به ۱۹۳/۳ هزار روپیه کلداری میرسید و با نوساناتی که طی سالهای دیگر این دوره داشته در سال ۱۲۷۶ که سال اخیر این دوره

ارزیابی میباید به افت شدیدی (به مبلغ ۹۰/۲ هزار روپیه کلداری) مقابل گردیده و در حد کمتر از ۵۰ درصد در مقایسه با سال ۱۲۷۱ رسیده است .

اقلام مهم صادراتی را اسپ و قاطر، ادویه یونانی، میوه جات ، پوست وچرم، و روغن تشکیل میداد. ارزیابی صادرات طی سالهای ۱۲۷۶-۱۲۷۱ نشان میدهد که ترکیب صادرات طی همین مدت رویهمرفته ثابت باقیمانده اما تناسب اقلام

منبع: سالنامه افغانستان

صادراتی در ترکیب صادرات هر سال در حال تغییر بوده است. جدول صادرات بیانگر آنست که سکتور های صنعت و همچنان صنایع دستی افغانستان سهمی در صادرات این دوره نداشته و از سکتور معادن ارقام دقیقی به تفصیل سالهای مورد ارزیابی موجود نیست.

(به روپیه کلداری)

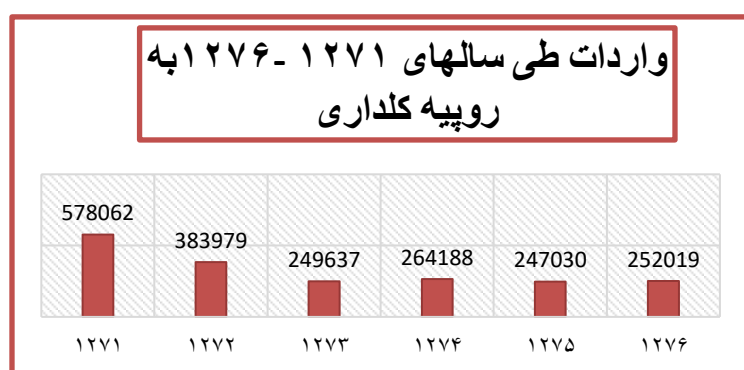
الف - جدول صادرات

۱۲۷۶	۱۲۷۵	۱۲۷۴	۱۲۷۳	۱۲۷۲	۱۲۷۱	
۱۲۷۵	۱۱۹۵۵	۳۲۵۴۰	۱۸۷۵۹	۲۷۰۷۹	۱۶۲۰۰	اسپ و قاطر
۷۷۶۶	۲۲۵۸	۱۱۹۶۶۲	۱۱۹۶۲	۱۱۳۲۰	۱۴۸۴۹	ادویه یونانی
۳۰۸۵۴	۵۱۷۰۹	۴۶۴۲۲	۵۶۵۰۲	۶۰۹۸	۹۸۳۵۳	میوه جات و غیره
۸۸۹۵	۱۹۴۱۶	۱۷۷۷۵	۱۴۰۱۹	۱۷۹۴۳	۱۳۷۸۸	پوست و چرم

۲۴۴۴۴	۱۹۴۷۵	۱۷۰۴۲	۲۲۰۰۸	۲۴۹۰۰	۳۵۰۸۸	روغن
۱۷۰۰۳	۱۱۴۴۵	۱۳۹۶۱	۱۲۹۲۷	۱۲۹۰۸	۱۵۰۲۳	پشم خام و ساخته شده
۹۰۲۳۷	۱۱۶۲۵۸	۲۴۷۴۰۲	۱۳۶۱۷۷	۱۰۰۲۴۸	۱۹۳۳۰۱	مجموع صادرات

منبع: سالنامه افغانستان

مجموع واردات در سال ۱۲۷۱ بالغ بر ۵۷۸/۰۶ هزار روپیه کلداری گردیده و بنابر علی که معلوم نیست در سالهای متعاقب آن سیر قهقرائی را پیموده و این رقم در سال ۱۲۷۶ به مبلغ ۲۵۲/۰۱ هزار

روپیه کلداری، تقریباً به نصف تقلیل یافته است. اقلام مهم وارداتی طی این دوره را (۱۲۷۱-۱۲۷۶)، نخ، پنبه، منسوجات، مواد رنگ آمیزی، چرم، برنج آهن و مس، شکر و چای تشکیل میداد. طوریکه از گرافها معلوم است

بنابر رجحان واردات نسبت به صادرات طی سالهای متذکره بیلانس تجارت نیز منفی میباشد.

منبع سالنامه افغانستان

(به روپیه کلداری)

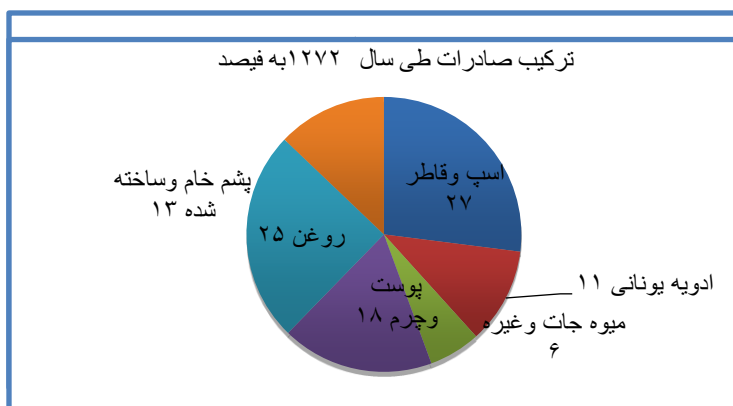
ب - جدول واردات

۱۲۷۶	۱۲۷۵	۱۲۷۴	۱۲۷۳	۱۲۷۲	۱۲۷۱	
۶۵۳۷	۱۱۰۸۸	۱۱۳۵۰	۸۶۷۴	۶۰۶۴	۵۲۱۵	نخ - پنبه
۲۰۳۴۴۴	۱۴۵۰۸۲	۱۷۲۴۸۸	۱۵۱۴۰۰	۲۷۵۲۳۵	۴۳۰۹۷۸	منسوجات
۶۹۸۶	۱۵۵۱۲	۱۷۸۲۳	۱۵۲۱۸	۹۰۰۴	۱۰۵۵۲	مواد رنگ آمیزی
۳۹۱۴	۵۸۰۰	۱۵۲۱۵	۷۵۹۹	۱۰۴۴۶	۱۴۴۳	چرم
۷۰۲۶	۲۳۲۰۹	۱۱۹۸۸	۱۱۴۲۱	۱۲۴۰۴	۱۴۹۴۵	برنج آهن و مس

شکر	۱۵۰۵۵	۱۵۷۱۴	۱۰۲۲۸	۸۱۹۵	۱۰۵۶۹	۸۲۷۲
چای	۹۹۸۷۴	۶۱۱۱۲	۴۵۰۹۷	۲۷۱۲۹	۳۵۷۷۰	۱۵۸۴۰
مجموع واردات	۵۷۸۰۶۲	۳۸۳۹۷۹	۲۴۹۶۳۷	۲۶۴۱۸۸	۲۴۷۰۳۰	۲۵۲۰۱۹

منبع سالنامه افغانستان

ترکیب صادرات طی سالهای ۱۲۷۱-۱۲۷۶ به فیصد

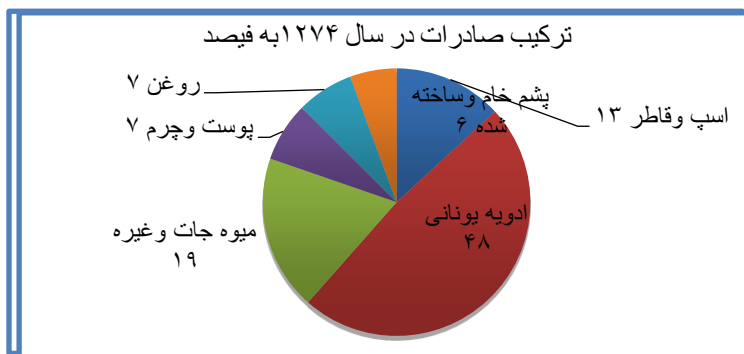

در سال ۱۲۷۱ عمده ترین قلم صادراتی رامیوه جات تشکیل میداد که ۵۱ درصد مجموع صادرات همان سال را احتوا میکرد و صادرات روغن در رده دوم قرار داشت، در حالیکه در سال ۱۲۷۲ بیشترین فیصدی سهم صادراتی، یعنی ۲۷ درصد در ترکیب

صادرات مربوط به صدور اسپ و قاطر بوده است که مقام اول را حایز گردیده اما صادرات روغن با افزایش الی ۲۵ درصد، مقام دوم را حفظ نموده است.

منبع: سالنامه افغانستان

در سال ۱۲۷۳ این تناسب بصورت کلی به نفع صادرات روغن تغییر نموده که ۶۶ درصد صادرات را احتوا مینمود و در جدول صادرات مقام اول را داشت. صدور میوه جات ۱۷ درصد را احتوا میکرد

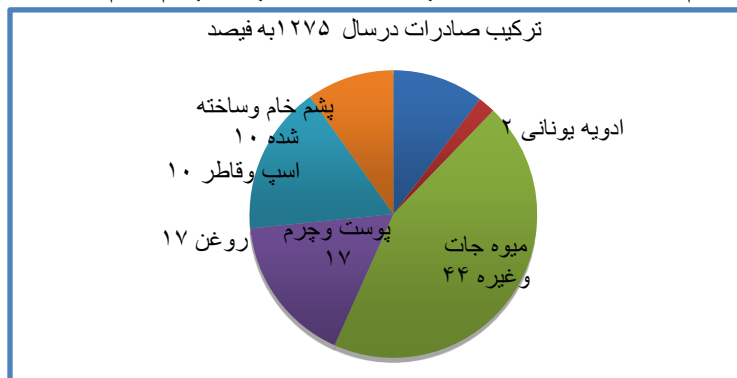

و در قدمه دوم قرار داشت، اسپ و قاطر درین جدول در قدمه سوم و پوست و چرم و پشم خام در رده های بعدی قرار داشتند. در سال ۱۲۷۴ تناسب ترکیب اقلام صادراتی بکلی دگرگون

شده و مقام اول را در جدول صادرات، ادویه یونانی با داشتن ۴۸ در صد بخود اختصاص داده است، مقام دوم را میوه جات حایز گردیده که ۱۹ فیصد مجموع صادرات همان سال را تشکیل میداد. اما صدور اسپ و قاطر با داشتن ۱۳ درصد سهم در صادرات رده سوم را داشته در حالیکه ارزش مجموعی آن ۱۷۳/۴۶ فیصد نسبت به سال قبلی بیشتر بوده است. در سال ۱۲۷۵ تناسب ترکیب صادرات با سالهای دیگر متفاوت است، به این معنی که صدور میوه جات با داشتن ۴۴ فیصد سهم در صادرات مقام اول را بخود اختصاص داده و پوست و چرم درین سال راه خود

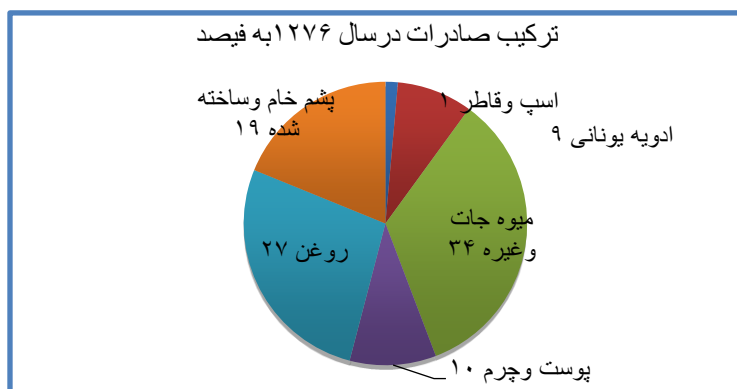
منبع: سالنامه افغانستان

را بطرف افزایش باز نموده و با داشتن ۱۷ در صد در رده دوم قرار گرفته و صدور روغن باز هم بالا گرفته و با داشتن ۱۷ در صد نیز در رده دوم قرار دارد. صدور اسپ و قاطر و همچنان پشم خام و ساخته

شده در ردیف سوم قرار دارند. در سال ۱۲۷۶ صدور میوه جات با وجود ۱۰ درصد کاهش در مقایسه با سال ۱۲۷۵ باز هم در مقام اول قرار گرفته در حالیکه صدور روغن در رده دوم، پشم خام و ساخته شده مقام سوم را

احراز نموده و صدور اسپ و قاطر در رده اخیر اخذ موقع کرده است. منبع: سالنامه افغانستان

هرگاه طی این دوره به روند صادرات دقت شود چنین نتیجه بدست می آید که در سالهای یاد شده میوجات مهمترین قلم صادراتی را تشکیل میداد که طی سه سال با سهم ۳۴الی ۵۱ فیصد، در رده اول جدول صادرات قرار داشت.

سایر اقلام صادراتی مانند اسپ و قاطر، روغن و ادویه یونانی، در حالیکه طی همین سالها جاهای خویش را در جدول صادرات تعویض نموده اند، توانسته اند در ترکیب صادرات کشور حایز مقام اول

گردند، اما در نهایت صادرات اسپ و قاطر و ادویه یونانی در سال ۱۲۷۶ سیرنزولی را پیموده و صدور اسپ و قاطر در سالهای بعدی بنابر دلایل نامعلوم به اُفت شدید مواجهه و با وصف آنکه از امتعه مهم صادراتی بود از ترکیب صادرات خارج شده است. حذف اقلام متذکره از جدول صادرات تحت هرگونه عواملی که بوده باشد اثرات منفی را در سال های بعدی در مجموع صادرات و دوران تجارت افغانستان بجا گذاشته است. طوریکه دیده میشود صادرات کشور درین دوره برسکتور زراعت و مالداری استوار بوده است. درین دوره از سنگهای قیمتی و نیمه قیمتی مانند لاجورد، یاقوت، و غیره نیز صادرات صورت گرفته، اما رقام دقیق آن بدسترس نیست. به گفته همیلتون بعد از مرگ امیر عبدالرحمن صادرات میوه قندهار به هند از برکت استفاده از خط آهن چمن چنان رونق گرفت که در مدت پنج سال اراضی اطراف قندهار کاملاً از باغهای میوه پوشیده شد.

ادامه دارد